

Orde van den Prince

Bestemming OVDP archief

Motivatie van keuze

Jan Van Daele – 10 maart 2024

1

Overzicht

- Historisch versus dynamisch archief
- Slapend OVDP-archief, Gounodstraat
- Waarom dringend nood aan een archiefinstelling?
- Criteria voor de selectie van de archiefinstelling
- Archiefinstellingen in Nederland en Vlaanderen
- Wat is onze kern? OVDP-geschiedenis in ' kort
- In Vlaanderen of Nederland?
- Bij het Letterenhuis?
- Bij ADVN?
- Besluit
- Oproep

Historisch versus dynamisch archief

Archiveren betekent het bewaren voor later gebruik

- **Dynamisch archief** staat ter beschikking van de lopende administratie van de vereniging. Vandaag gebeurt dat hoofdzakelijk ‘digitaal’ via ‘cloud’-back-up.
- Het **historisch of slapend archief** wordt niet meer dagdagelijks gebruikt.

Een archief bestaat uit een **papiereen archief** en een **digitaal archief**, al dan niet **opgeschoond** en al dan niet **geïventariseerd**

Slapend OVDP-archief, Gounodstraat

1. Een papieren archief van het **centrale secretariaat** met stukken **sinds de stichting in 1955** en verzameld in fardes en verzamelmappen. Dit archief is het resultaat van een eerste selectie, opschoning en primaire inventarisatie door enkele Princeleden
2. Een stapel dozen met papieren **archieven van enkele afdelingen**, al dan niet geïnventariseerd
3. Een **verzameling boeken, tijdschriften, pamfletten, cahiers**, ... uitgaven zowel van de OVDP, haar afdelingen of leden als van aanverwante personen of instellingen
4. Een **digitaal archief** sinds de introductie van de PC op het secretariaat

Waarom dringend nood aan een archiefinstelling?

- **Ruimte vrijmaken.** Het secretariaat zit stampvol. Vele documenten zijn nog moeilijk te vinden tussen de stapels.
- **Toegankelijk maken.** Het archief is vandaag haast niet te raadplegen en is niet geïnventariseerd. Slechts enkele personen vinden er min of meer hun weg.
- **Onderzoeksprojecten stimuleren.** Van zodra geïnventariseerd kan je onderzoekers aantrekken en geschiedenis beginnen schrijven.
- **Bewaren voor de toekomst.** De bewaringscondities zijn niet optimaal en er is een risico dat stukken verdwijnen of kapot gaan (brand, waterinsijpeling, insecten, verlies, diefstal, ...)

Iedere gerespecteerde vereniging dient aandacht te hebben voor zijn eigen verleden en dus ook voor de archivering van zijn (nog) aanwezige archief.

Wachten en uitstellen = onverantwoord beleid

Criteria voor de selectie van de archiefinstelling

- Context en focus van de instelling die **'match'** met de visie en de waarden van onze vereniging
- Snelle inventarisering, met **inzicht** in de werking en doelstellingen van de vereniging
- **Kwaliteitsvolle** bewaring, zowel voor papieren als voor digitaal archief
- **Nabijheid** en **toegankelijkheid**, maar toch zorg voor privacy en bescherming volgens gemaakte afspraken
- **Onderzoeksmogelijkheden** die aansluiten bij de onderzoeksopdracht van de instelling
- Last but not least: **betaalbaar voor de vereniging**

Het is dus niet voldoende om enkele meters stapelrekken ter beschikking te krijgen van een bestaand archiefcentrum

Archiefinstellingen: **Nederland**

- Bestuurlijke en rechterlijke archieven op **stedelijk, regionaal, provinciaal en nationaal niveau**
- Voor oude verenigingen staat het nationaal archief ter beschikking met hun **Verenigingenregister** (goedgekeurde verenigingen met neergelegde statuten, vooral van voor 1950)
- Daarnaast **talloze niet-overheids- en particuliere archieven** van erfgoedcentra, bedrijven en families, zoals het Koninklijk Huisarchief, het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG), het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD).

Archiefinstellingen: Vlaanderen

Openbare archieven (het Rijksarchief, gewestelijke, provinciale en gemeentelijke archieven) richten zich op archieven van officiële instanties en lokale besturen zoals bevolkingsdienst, milieudienst of ministeries. Soms worden ook private archieven opgenomen indien cruciaal voor de lokale geschiedenis.

Privaatrechtelijke instellingen specialiseren rond bepaalde thema's zoals religie, architectuur, sociale strijd, literatuur, kunst, nationale bewegingen. Ze zijn vaak door de Vlaamse overheid erkend en worden gesubsidieerd. Hieronder de lijst met de voornaamste privaatrechtelijke archiefinstellingen.

- **KADOC** is het documentatie- en onderzoekscentrum voor **religie, cultuur en samenleving**. Je vindt er veel archieven terug uit het **christendemocratische** middenveld.
- **AMSAB-ISG** is het instituut voor sociale geschiedenis. Je vindt er veel archieven terug van **sociale en socialistisch geïnspireerde bewegingen**.
- **Liberas** is het centrum voor de geschiedenis van het vrije denken en handelen. Hun collectie richt zich op het **liberaal geïnspireerde middenveld**.
- **ADV N** is het archief voor nationale bewegingen. Ze beheren erfgoed omtrent de **Vlaamse beweging en andere nationale bewegingen in Vlaanderen en Europa**.
- **Dacob** is het archief en bibliotheek voor de studie van het **communisme**.
- **Letterenhuis** is het archief van de **Vlaamse literatuur**. Ze beheren ook veel muziek- en podiumerfgoed. Tot 2004 was deze instelling immers het Archief en Museum voor het Vlaams Cultuurleven, waar archieven van kunstenaars en kunstinstellingen verzameld werden.
- **AMVB** is het Archief en Museum voor het **Vlaams leven in Brussel** en verzamelt archieven en collecties van het Nederlandstalige cultuurleven in Brussel.
- **CAVA** verzamelt, bewaart en beheert het erfgoed en archief van de **vrijzinnig-humanistische** gemeenschap in Vlaanderen en Brussel en van de VUB

Even wat geschiedenis over de OVDP

- De stichting van de Orde van den Prince (1955) situeert zich in een periode na WO II waarin **het Frans de voertaal** was van het maatschappelijke leven.
- In de loop van de voorbije decennia is **Vlaanderen** echter een hoogontwikkelde, zelfbewuste gemeenschap geworden met **verregaande eigen bevoegdheden** binnen de federale staat België.
- De toegenomen autonomie van Vlaanderen heeft de verstandhouding met **Nederland** wezenlijk veranderd. Ook in Nederland is het besef en het belang van **culturele verbondenheid** gegroeid. Zo ontstonden afdelingen in Nederland.
- Als een grensoverschrijdend genootschap levert de Orde van den Prince een impliciete bijdrage aan een **krachtige en vruchtbare samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland**, op het domein van taal en cultuur in ruime zin en verenigd rond het devies **Amicitia et tolerantia**.
- Steeds meer is het streven van de vereniging gericht op **handhaving van de taal en cultuur van de Lage Landen in het wordende Europa** tegen een achtergrond van toenemende verscheidenheid van **andere talen en culturen**.

Even wat geschiedenis over de OVDP

1955, bij de stichting

Vandaag, 2024

Handhaving van NT&C in Vlaanderen in een context van de **verfransing** van het cultureel en bestuurlijk leven

Handhaving van NT&C in het wordende Europa in een context van een **steeds toenemende diversiteit** van talen en culturen

Vlaanderen of Nederland?

- De OVDP is een **vereniging is naar Nederlands recht**, alhoewel het **bestuurlijk centrum in Antwerpen** gevestigd is als een buitenlandse entiteit.
- Guido Van Gheluwe en zijn medeoprichters hebben hiervoor bewust gekozen om het **politiek ongebonden karakter** van de vereniging duidelijk te maken en om te vermijden dat de OVDP in de hoek van radicale Vlaamse bewegingen geplaatst zou worden. Ook werd hiermee de **band met Nederland** vanaf de start aangegeven.
- Wat betreft mogelijke interesses van Nederlandse niet-openbare archiefinstellingen, zijn er **niet direct aanknopingspunten** of **'historisch' precedenteren** die kunnen motiveren om in Nederland naar een onderkomen van het archief van het algemeen secretariaat te zoeken.
- Het archief van een Nederlandse afdeling van de OVDP zou wel in een stads- of regionaal archief een plaats kunnen krijgen.

In Vlaanderen

- Het secretariaat is gevestigd in **Antwerpen**, dus een archiefinstelling in de **nabijheid** heeft zeker praktische voordelen.
- Maar de Vlaamse instellingen zijn nogal '**verzuild**': katholiek, liberaal, communistisch, socialistisch, vrijzinnig, Vlaams-nationalistisch
- Alleen het **AMVB** en **Letterenhuis** onthouden zich van een socio-politieke stempel en zouden dus een goede keuze zijn, want politiek ongebonden. Maar ...
 - AMVB (Archief en Museum voor het Vlaams leven in Brussel) focust alleen op **Brussel**, dus geen optie.
 - Letterenhuis focust zich recent alleen nog op **literatuur en taal**

Het Letterenhuis, voorheen AMVC

Voorheen AMVC

- Het Museum voor de Vlaamse Letterkunde (1899) wordt in 1945 het **Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven of AMVC**.
= een archief- en documentatie-centrum voor cultuur in Vlaanderen
- 2002:
 - kerntaak is vernauwd tot de zorg voor het literaire erfgoed. De naam wordt **Letterenhuis**
 - Bestaande niet-literaire archieven werden overgedragen.

Welke archieven nu bij het Letterenhuis?

De archieven van literaire actoren zoals individuen, organisaties en instellingen die zich bezighouden met '**woord en letteren**':

- schrijvers van proza, poëzie, theater, muziketeksten, essays en literaire kritiek
- literaire vertalers
- journalisten
- literaire tijdschriften, uitgeverijen en literaire organisaties
- organisatoren van literaire activiteiten en evenementen

Letterenhuis en OVDP?

- Voor archieven van verenigingen die niet specifiek literair zijn, verwijst het Letterenhuis naar andere instellingen.
- Begin 2000 droeg **afdeling Antwerpen-Metropool** haar archief over aan het Letterenhuis. Het werd nadien overgedragen aan het **ADV N** voor verdere inventarisering en bewaring omdat dit archief buiten het interesseveld van het Letterenhuis lag. Alleen de briefwisseling met bekende schrijvers werd behouden.
- Bij intikken van 'Orde van den Prince' in de zoekmachine van het Letterenhuis, kom je op ADVN terecht:
<https://anet.be/record/censor/ar:anet:O.2109/N>

Orde van den Prince

Organisatie

1955, Kortrijk

Vereniging

Vlaamse Beweging

Voorzitter Felix A. Comer (14/07/1916 - 24/12/2007)

Adolf de Coene (16/09/1879 - 25/11/1933)

Het archief werd overgedragen aan ADVN / Archief voor Nationale Bewegingen

Home Page (URL): <http://www.ovdp.net/>

ar:anet:O.2109

<https://anet.be/record/censor/ar:anet:O.2109/N>

O 3563

Brieven, Knipsels, Menu's

Archieven Letterenhuis

Archieven in verband met Orde van den Prince (5)

Objecten Archieven Letterenhuis

Brieven

2 brief/brieven van Orde van den Prince

Handschriften

3 handschrift(en) in verband met Orde van den Prince

ADV N | archief voor nationale bewegingen

Het ADVN is een archief en onderzoekscentrum, erkend en gefinancierd door de **Vlaamse Gemeenschap** als landelijke culturele archiefinstelling:

1

Vanuit een open maatschappelijke geest en gesteund op een wetenschappelijke en professionele methodologie, verzamelt, bewaart en beheert het ADVN het **erfgoed omtrent de Vlaamse beweging** als maatschappelijk-filosofische stroming.

2

Tot de brede context van dit gewaarborgde erfgoed behoren **ook de nationale bewegingen in een transnationaal, comparatief kader** (via NISE) met thema's als **nationalisme, culturele identiteit, emigratie, geografisch particularisme**.

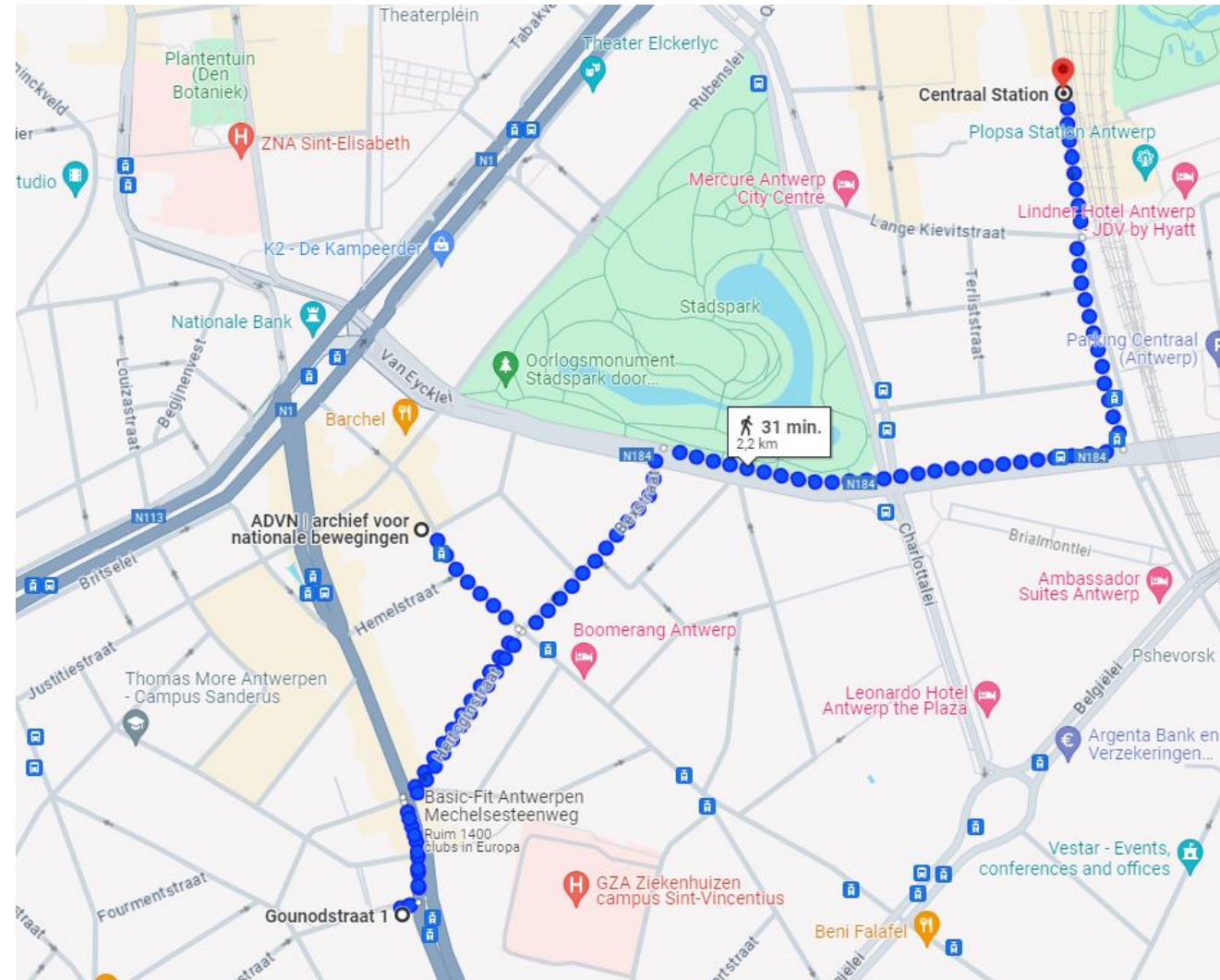

ADV N

ARCHIEF VOOR NATIONALE BEWEGINGEN

ADV N - locatie

- ADVN is gehuisvest in de Lange Leemstraat in Antwerpen op een boogscheut van het OVDP secretariaat in de Gounodstraat of van het station van Antwerpen
- De archiefruimtes zijn ondergebracht in een state-of-the-art depot op een geheime locatie in Lier

Hoe is ADVN ontstaan? (<https://encyclopedievlaamsebeweging.be/nl/advn-archieff-voor-nationale-bewegingen>)

- Privaat-rechterlijke **stichting in 1984** onder impuls van de Volksunie, een Vlaams-nationalistische politieke partij die ijverde voor meer zeggingskracht van de Vlamingen in de bestuurlijke instellingen van België.
- **ADVN**, afkorting van Archief en Documentatiecentrum voor het Vlaams nationalisme
- Na 2 jaar ontstond een breuk tussen het ADVN en de partij, ADVN werd **politiek onafhankelijk**, vond **financiële steun bij de Vlaamse gemeenschap** en werd erkend **als landelijke culturele archiefinstelling**
- Sinds 2008 verbreedde de focus en werd de link gelegd naar andere **nationale bewegingen van minderheden en kleine cultuurgemeenschappen**, zoals bv. Friesen, Ieren, Basken, migratiestromen van Vlamingen naar het buitenland, ...
- Sinds 2019 nieuwe naam: **ADVN – archief voor nationale bewegingen**

Politiek karakter

[Ann Mares, dir. ADVN, <https://allesvanwaarde.mas.be/groepen/advn-archief-voor-nationale-bewegingen/>]

- Het archief en onderzoekscentrum verzamelt al wat te maken heeft met het Vlaams-nationalisme en legt ook de **link met andere nationale bewegingen**.
- Nationale bewegingen hebben altijd een politiek karakter. Vlaamse symbolen roepen daarom vaak heftige emoties op.
- Ze worden helaas veel te gemakkelijk **op één lijn gezet met extreemrechts nationalisme**.
- Terwijl de Vlaamse ontvoogding, behalve een **culturele emancipatie**, in oorsprong ook een **legitieme sociale klassenstrijd** was tegen een geprivilegieerde Franstalige elite.
- **Nadenken over identiteit en geschiedenis** is belangrijk. Wie we als gemeenschap zijn, hangt sterk af van de manier hoe we naar onszelf, ons verhaal en onze geschiedenis kijken. **En ook naar anderen**.

Evolutie bij ADVN

1984, bij
stichting

Archief en Documentatie-
centrum voor het **Vlaams
nationalisme**

Vandaag, 2024

Archief voor **nationale
bewegingen** in Europa

Verenigingsarchieven bij ADVN

- Marnixring
- ANV of het Algemeen-Nederlands Verbond, archief zowel uit Vlaanderen als Nederland (overgebracht vanuit AMVC)
- VTB-VAB of de Vlaamse Toeristenbond
- Archief Lieven Gevaert
- Vlamingen in de Wereld

Zie lijst:

https://archiefpunt.be/raadplegen/resultaat?p=raadplegen%2Fresultaat&search%5Bfacet_bewaarplaats%5D%5B0%5D=ADVN+-+archieft+voor+nationale+bewegingen&bulkSize=500&sort=dTitel

“Orde van den Prince” in de Digitale encyclopedie

De nieuwe digitale versie van de Encyclopedie van de Vlaamse beweging is ontstaan onder impuls van het ADVN

36 resultaten gevonden voor “orde van den prince”

[wis zoekterm](#)

Orde van den Prince

Nico Van Campenhout

De Orde van den Prince, opgericht in 1955-1956, is een Vlaams-Nederlands genootschap dat zich op diverse wijzen en via uiteenlopende bedrijvigheden inzet voor de Nederlandse taal en cultuur.

Van Parys, Franz

Sam Van Clemen

... Franz **van** Parys behaalde aan de Katholieke Universiteit Leuven in ... Parys stond mee aan de wieg **van de Orde van den Prince** en was **van** 1966 tot 1969 haar voorzitter. ...

Van Gheluwe, Guido

Ciel Vroman

... Studie en beroepsleven Guido **van** Gheluwe werd geboren op 3 april 1926 in Kortrijk. Na zijn ... te Antwerpen verschillende economische vakken. **Orde van den Prince** en het Vlaamse verenigingsleven In 1955 stichtte ...

Lannoo, Godfried

Romain Vanlandschoot

... begon Godfried Lannoo in 1945 te werken in het bedrijf **van** zijn vader Joris , bij de ... hij verkozen tot president **van de Orde van den Prince** (tot 2002), en ook daar werkte hij aan de ...

Van Bocxstaele, Robrecht

Gert Van Overloop

... de Gentse universiteit secretaris en vervolgens voorzitter **van** het Algemeen Vlaamsch ... was hij penningmeester **van de Orde van den Prince** , afdeling Antwerpen. ... Ingenieur ...

Belmans, Jozef

Pieter Jan Verstraete

... (KVHV). Hij was ook medestichter **van** de Vlaamse Volksbeweging ... **van** de afdeling Taxandria **van de Orde van den Prince** Jozef Belmans (1931) is een gewezen ...

Beuselinck, Gerard

Luc Vandeweyer

Draulans, Hugo

Koen Van Keer

Peeters, Vital

Sam Van Clemen

NISE | Nationale bewegingen & Intermediaire Structuren in Europa

- **NISE (Nationale bewegingen en Intermediaire Structuren in Europa)**, “een internationaal platform van erfgoed- en onderzoeksinstellingen en academici voor de transnationale, vergelijkende geschiedschrijving van de nationale en regionale bewegingen in Europa”.
- Het platform werd **in 2008 geconcipieerd en sindsdien gecoördineerd in het ADVN**, dat het vergelijkend onderzoek naar andere nationale bewegingen vanaf zijn ontstaan ingeschreven heeft in zijn missie.
- Centraal is het multi-contextuele databestand DIANE (Digital Infrastructure for the Analysis of National movements in Europe) dat het comparatief en transnationaal onderzoek moet faciliteren.

Besluit

- **OVDP kiest voor het ADVN** voor de overdracht van haar archief
- Een instelling met **grote interesse** gezien de context van haar opdracht, terwijl toch het **politiek ongebonden karakter en de samenwerking Vlaanderen-Nederland gerespecteerd** blijft.
- **Kosteloze** overdracht voor de OVDP
- **Prioriteit** bij inventarisering, zodat de termijn van onbeschikbaarheid beperkt blijft
- Mogelijkheid tot **inzage en keuzes** bij opschoning en inventarisering
- Mogelijkheid om initiatieven te nemen naar **specifiek onderzoek**
- Zorg voor **privacy**, alles blijft niet-publiek tenminste tot 30 jaar, later volgens overeenkomst
- Zowel aandacht voor **papieren als voor digitaal** archief
- Mogelijkheid en interesse om **afdelingsarchieven** mee over te brengen

Oproep

Eenieder met **interesse voor geschiedkunde** en **bereid om mee te werken**

- om het archief te helpen bij het opschonen en inventariseren,
- om de geschiedenis van de OVDP te helpen vastleggen
- om te participeren in de thema-ontmoetingen van de Prince-Academie rond de 'geschiedenis van de OVDP'

gelieve contact op te nemen met:

- Han Slot han.slot@telenet.be
- Prince-Academie prince-academie@ovdp.net
- Secretariaat OVDP info@ovdp.net

